

Anežka Chvalová: Romští muzikanti na Hornácku – Případová studie Kubíci

Posudek vedoucího bakalářské práce

Tématem práce je, jak patrně z názvu, mladá romská cimbálová muzika Kubíci z jihomoravského Hornácka. Autorka přistupuje k tématu z hudebně-antropologických pozic (formulovaných nejzřetelněji Merriamem, 1964), které chápou koncept hudby širěji než jen jako zvukový fenomén: jde o komplex zvuků, lidského chování a hodnot, které jej určují. Takové pojetí bývá označováno jako „music as culture“. Jeho prostřednictvím se Anežka Chvalová snaží pochopit CM Kubíci. A protože si není jistá, v jakém směru má vlastně hledat ty nejpodstatnější rysy muziky, jako východisko volí tzv. grounded theory/zakotvenou teorii (což mimochodem nebývá v etnomuzikologii úplně běžné). Její podstata se dá stručně shrnout tak, že teorie je sama zakotvena ve shromážděných datech – a z nich se teprve v průběhu výzkumu vyjeví.

Anežka proto shromažďuje data z oblasti historie muziky (která jsou vsazena do širšího kontextu historie romského muzikantství na jižní Moravě, a obzvlášť rodové historie, která tu má bezpochyby důležitou úlohu), repertoáru, etnografických dat z různých typů vystoupení apod.

Zde je potřeba vyzdvihnout velké množství zdrojů, z nichž vycházela: kromě literatury (je na místě zmínit, že zatímco v oblasti české literatury je její výběr dostatečný, v oblasti zejména cizojazyčné teoretické si jej dovedu představit širší) užívá hudební nahrávky (pro otázku tradice velmi relevantní), filmy včetně historických, rozhovory, vlastní pozorování – a pochopitelně četné internetové zdroje jako prameny. Zároveň je ovšem nutné podotknout, že použití pramenů není vždy uvedeno, resp. prameny nejsou interpretovány, což je škoda. (To např. když je řeč o hudebním stylu; bylo by efektní propojit nahrávky Jožky Kubíka se současnými nahrávkami CM Kubíci.) Stejně tak – v případě přejímání názorů hudebníků nebo okolí – by bylo potřeba odkázat na přepsané části rozhovorů, nebo přinejmenším uvést přesnou citaci v textu či poznámce.

Kombinací různorodých dat jednak autorka získává poměrně plastický obraz muziky (což je posíleno i zhuštěným etnografickým popisem jedné herní „události“ – „Koštu klobásek“, zařazeným v příloze). Druhým cílem, u výsostně a zdůrazňovaně **romské** muziky velmi relevantním, je pochopení toho, jak v tomto případě ovlivňuje muzikantství vztahy majorita – minorita. Jako výchozí teorii používá (podle mého ne už úplně aktuální) teorii Gordonovu z r. 1964, kterou představuje na s. 35 - 7. (Sama bych spíš doporučila Johna Berryho *Acculturation*

and *Adaptation* (1997); v každém případě na ni obratně aplikuje dvě data, což naprosto není snadné. Např. když pojednává obsazení kapely:

Samozřejmě ale není tato volnost obsazení vázána pouze na muziky, navazující na lidové hudební tradice, mně ale, jako pozorovateli činnosti podobných uskupení, se zde jeví přímá úměra takto projevené neformálnosti s mírou „lidovosti“ – muziky (zde to, jak přirozeně se kapela pohybuje a jak funguje v regionálně vymezeném společenství – obci a okolí).

Argumentaci tedy směřuje tak, že romské muzikantství v tomto regionu tradičně, a v případě Kubíků konkrétně jednak odráží míru integrace, jednak individuální (na rodové úrovni) i kolektivní integraci samotnou posiluje (závěr, s. 46). To je závěr zajímavý a důležitý – mnohem důležitější než to, jak performance CM Kubíci odpovídají Turinově typologii.

Kromě již uvedených nedostatků má práce i některé další, například:

Poněkud nešťastné je členění textu před závěrem (slovníček by patřil až na konec), a Závěr by si jednak zasloužil důkladněji rozepsat interpretaci (podle mých zkušeností bývá ovšem strohost u studentů běžná), za druhé vysvětlení, o čem vlastně typologie provozování hudby podle Turinova (2008) konceptu dosvědčuje.

O obhajoby by bylo možné se zastavit u použití výrazu „sociokulturní“.

Na s. 12. je chybná citace Nečas/Holý 2008;

na s. 37 je stejná citace jednak v poznámce (8), jednak v závorce.

To vše ovšem nepovažuji za podstatné a **práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.**

Praha 21. 6. 2012

Doc. PhDr. Zuzana Jurková, PhD.